

Pohjois-Karjalan Kunta- ja palvelurakennetyöryhmälle

Sosiaali- ja terveysjärjestöt hyvinvoinnin kokonaisuudessa Pohjois-Karjalassa

Sosiaali- ja terveysjärjestöt ovat maakunnallinen voimavara. Sosiaali- ja terveysjärjestöjen ydintä ovat **vaikuttamistoiminta, vertais- ja vapaaehtoistoiminta, asiantuntijuus sekä tuen ja palvelujen kehittäminen ja tarjoaminen**. Suomessa on rekisteröity 13 000 sosiaali- ja terveysjärjestöä, joista suurin osa on paikallisia tai alueellisia. Suuri osa järjestöjen paikallistoiminnasta on erilaista ammatillisin ja vapaaehtoisvoimin tarjottavaa tukea ihmisten arjen selviytymiseen. Monet järjestöjen toiminnat tavoittavat ihmisiä, jotka eivät hakeudu tai löydä julkisen palvelujärjestelmän pariin.

Sosiaali- ja terveysturvan keskusliiton tutkimuksen mukaan noin puolelle **paikallisyhdistyksistä** tärkeintä toimintaa ovat **vapaaehtois- ja vertaistoiminta sekä asiantuntijatiedon välitys**. Osa yhdistyksistä tarjoaa **konkreettista apua**. Neljännes paikallisyhdistyksistä toimii pienillä resursseilla ja järjestää lähinnä **harrastus- ja virkistystoimintaa**. Neljäsosa yhdistyksistä on keskittynyt **ennen kaikkea tarjoamaan palveluja**. Ne ovat muita suurempia yhdistyksiä ja tarjoavat esimerkiksi erityisryhmien asumispalveluja sekä päivä- ja työtoimintapalveluja.

Sosiaali- ja terveysjärjestöt ovat viime vuosina perustaneet erilaisia **kohtaamispaikkoja**, joiden tavoitteena on edistää ihmisten kanssakäymistä ja tarjota virikkeellistä toimintaa. Paikallisyhdistykset arvioivat, että niiden **toimintaan osallistuvien ihmisten** keskeisiä ongelmia ovat yksinäisyys ja sosiaalisten kontaktien puute. Sosiaalisten kontaktien tarjoaminen ja arkielämän tukeminen onkin yhdistystoiminnan keskeinen tehtävä. Ongelmien **ennaltaehkäisy** on monen toiminnan ydintä.

Pohjois-Karjalassa sosiaali- ja terveysjärjestöt ovat tehneet paljon **yhteistyötä** vastatakseen paremmin ihmisten tuen ja palveluiden tarpeisiin, edistääkseen ihmisten välistä kanssakäymistä ja tarjotakseen vaikuttamisen väyliä sekä omassa lähiyhteisössään että yhteiskunnallisissa asioissa. Vakiintuneita yhteistyörakenteita ovat mm. Kotikartano-yhdistys ry, Joensuun Kansalaistalo, Itäinen tiimi ry., Kansanterveyden keskus, vammaisjärjestöjen neuvottelukunta, Pohjois-Karjalan Kylät ry. sekä työttömien ja eläkeläisten maakunnalliset yhteistyöryhmät.

Elokuussa 2005 sosiaali- ja terveysjärjestöt perustivat **maakunnallisen järjestöfoorumin** edistämään järjestöjen yhteistyötä ja yhteistä vaikuttamistoimintaa sekä vuoropuhelua eri julkisten tahojen kanssa. Oheisen muistion sosiaali- ja terveysjärjestöistä maakunnallisina toimijoina on tehnyt Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto ja sen liiteosaa on työstetty maakunnan järjestöfoorumin valmisteleavassa työryhmässä. Työryhmään on kuulunut STKL:n lisäksi edustus Kotikartanoyhdistyksestä, Itäinen tiimi ry:stä, P-K:n Sosiaaliturvayhdistyksestä, Joensuun vammaisneuvostosta, SPR:n Savo-Karjalan piiristä, MLL:n Pohjois-Karjalan piiristä ja Joensuun yhdistyksestä, Joensuun seudun diabetesyhdistyksestä, P-K:n Kylät ry:stä ja P-K:n Syöpäyhdistyksestä. Muistio antaa kuvan sekä järjestöjen monialaisuudesta ja mahdollisuuksista hyvinvoinnin tekijöinä että niistä haasteista, joita järjestöt toiminnassaan kohtaavat. Muistion liitteissä on kuvattu maakunnan järjestöjen palveluja, projekteja ja toimintamuotoja. Tätä osuutta tarkennetaan ja laajennetaan tulevaisuudessa järjestöfoorumin puitteissa.

Tavoitteenamme on ollut tehdä järjestöjen toimintoja näkyväksi. Toivomme, että sosiaali- ja terveysjärjestöt ovat jatkossa vakavasti otettava kumppani maakunnan kehittämistyössä.

Joensuussa 5.12.2005 Järjestöfoorumin yhteistyöryhmä